

— og jeg troer ikke det er det; thi jeg var dengang en af de Seneste til at troe, at det vilde gaae og virkelig gik sundt, fandt og lovligt til hertillands i hine Dage, fordi jeg havde et gammelt Nag til Meget af, hvad der her ligesom i det øvrige Europa vilde frem og gjøres gjældende, idet jeg meente at have bemærket, at det før 1848 ogsaa her mangen Gang havde stræbt at gjøre sig gjældende paa en forkeert og forkastelig Maade — saa, naar jeg dog, trods denne min Mistanke, er kommen til den Overbeviisning, at det er gaaet lovligt og ærligt til ved Grundelsen af det Nye hos os, saa tør jeg ogsaa troe, at hvad vort Fædreland gjorde i 1848, det gjorde det med Gud, med den Guds Bistand, som Hans Majestæt da offentlig paakaldte for sig og sit Folk. Og saa tænker jeg ogsaa, at det skal staa med Gud, medmindre naturligtvis det siden skulde være bleven raadent, medmindre det skulde være kommet saavidt, som stundom enkelte Skikkelser i Livet om os kunde friste os til at troe, at det lille Folk, der da holdt saa troligt sammen, som holdt sig saa strengt inden sin Berettigelses Grændser, uden at gjøre sig skyldig i Overgreb, selv om det maatte lide saadanne fra de Andre, og som paa den anden Side stod fast, selv da Alverden syntes at være det imod, nu skulde dele sig i Partier, som, hvad enten de pege i Ost eller i Vest, dog mere see til Udlandet eller til fremmede Forhold end til Folkets Eget, istedetfor at gjøre, hvad det for os nu netop kommer an paa, at see hen til den Erfaring, som disse 4 Aar have givet os (Hør! Hør!). Jeg for mit Vedkommende er vistnok ingen modig Sømand; men vi skulle jo Alle tilføes i denne Verden, tilmed i disse Tider; og det lader rigtignok til, at Søen gaaer temmelig høit, og at den ikke vil sætte sig saa snart, den Sø, som Danmark alt en Stund pløier. Men saa vil jeg dog ialtfald for mit Vedkommende, og jeg tænker, med Guds Hjælp, at det danske Folk vil det Samme, pløie Søen under vort gamle Legitimitets Mærke, under Dannebrog (Hør! Hør!). Og dermed mener jeg ikke at tale et eneste Ord imod Heilstaten som saadan og Planen med den. Det er nemlig min Overbeviisning, at, hvad der hidtil paa lovlig Maade har været

samlet under den danske Krone, det kan vedblive i sin gamle legitime Forbindelse indbyrdes og derfor ligesuldt og ligegodt sammenføies med, hvad videre der efter Europas Villie nu skal knyttes dertil, og at det er en Forening under Legitimitets Mærke. Men, dersom vi derimod gaae hen og overføre et vigtigt Baand af dem, som for Tiden holde det sammen under den gamle danske Krone, og saa forsøge at binde det hele opløste Bundt sammen med et nyt Baand, saa forekommer det mig dog mere end haandgribeligt, at vi maae være forunderligt forgabede, om jeg saa tør sige, i vor egen Dygtighed til at bygge op, hvis vi mene, at medens vi skære et Baand over, som vore Fædre med megen Anstrengelse efterhaanden have knyttet og have bevaret gjennem Aarhundreder, saa skulde det Baand, som vi her knytte, og hvortil Stormagterne ikke engang med Magt vilde understøtte os, men kun i det Høieste see mildt til derved, desuagtet holde bedre end det, som vi saaledes gaae hen og skære over. Jeg holder mig altsaa overbevist om, at der er saa lidt Revolutionært i vor hele Bevægelse fra 1848 af, som der muligt kan være paa en Tid, da hele Europa var grebet af den revolutionaire Svimmel. Og just fordi vi staae paa en lovlig Grund, just derfor skulde nu Bind og Strøm være os med. Men, da det ikke skeer, da det nu mange Gange i Europa kan synes, som om Staterne for Legitimitets og Ordens Skyld ville slaae ind i en revolutionair Reining, saa skulle vi dog ialtfald, synes mig, ikke deraf lade os, der ikke deeltage i hin Svimmel, forlede til at overføre og nedbryde, hvad der her har staaet fæst igjennem, i det tomme Haab at bygge det bedre op; og saa er jeg ganske vis paa, at der vil være langt mere Varighed og Betyggelse over Fædrelandet, naar vi holde paa, hvad der endnu bestaaer som sammenholdende i det. Uagtet der derfor her idag er talt saa stærkt Ord, at jeg ikke vil tilegne mig dem, om, at denne Sag skulde være aldeles afgjørende for vort Fædrelands Selvstændighed, saa er det mig dog ganske indlysende, at den angaaer een af Hovedbetingelserne for samme. Thi en Hovedsag til, at vort Fædreland endnu havde sin Selvstænd-